

Velünk élő múlt...

A Delfin 40, a Korall 25 éves

A 2005-ös év néhány figyelemre méltó évfordulót hozott a magyar búvárkodás történetében. Egyről legutóbb megemlékeztünk, az egyik legrégebbi, de ma is működő búvárklub, az Amphora 40 éves születésnapjáról. Most a néhány hónappal még öregebb FTSK Delfin Könnyűbúvár Szakosztályról essék szó, és a negyed százados Korall Természetbarát Búvár Klubról is, amelynek múltja közös a Delfinével. Tevékenységük felidézése, ha dióhéjban is, talán azért figyelemre méltó, mert mindigogymen végig kíséri a hazai könnyűbúvár sport és víz alatti tevékenység egész történetét.

Rádai Ödön tudományos kutatóként 1953-ban megtette az első lépéseket, de a szervezett búvárkodás csak 1958-ban indulhatott meg egy félkatonai szervezett, a Magyar Honvédelmi Sportszövetség keretében. Akkoriban még nem volt lehetőség polgári kezdeményezéssel társadalmi szervezetek, vagy akár sportvállalkozások alakítására és még a szomszédos ún. „szocialista” országokba való kiutazást is erősen korlátozták. Az MHS-en kívül ekkoriban legfeljebb kisebb barlangkutató búvár csoportok alakultak különböző állami szervek (hidrológiai, egyetemi, idegenforgalmi) keretén belül, meglehetősen hiányos felszereléssel, mások szinte felszerelések nélkül, szabad tüdővel, esetleg barkácsolt oxigén, vagy levegős készülékekkel baráti körben búvárkodtak.

1963-ban feloszlott az MHS központi klubja, és néhány meghatározó tagja a budapesti VTSK természetbarát szakosztályába lépve alkotott egy kis búvárcsoportot. Két évvel később, 1965 márciusában, a Ferencvárosi Természetbarát Sportkörben, tehát ugyancsak a természetbarát mozgalom keretében állt össze két ilyen baráti társaságból és néhány más lelkes fiatalból az FTSK Budapest Víz alatti Kutatócsoport, a későbbi Delfin Könnyűbúvár Szakosztály.

Az első időkben egyszerű légzőautomaták „gyártása” volt a legsürgetőbb feladat, hogy azokat kisebb méretű ipar palackokra helyezve és oxigéngyárban 125 atm-ig töltve, lehessen idehaza merülni. Talán érezni egy 1966 tavaszán, az erdőkertesi tónál készült csoportképen, milyen érdeklődés

Az első készülékes túrák egyikén az Erdőkertesi-tónál (1966)

Az FTSK Budapest búvárai a tatai Fényes-forrásoknál (1967)

kíséri az első „kincseket”, a bar-kácsolt hát- és szájrduktorokat. A kezdetleges felszerelések és hiányos ruházat ellenére a hé-vízi mélymerülésektől, a jég alá merüléseken át, a barlangkutatásig mégis sok mindennel foglalkoztak. 1968-ban elsőként átúszták a „Vörös-tenger” ág szífonját az esztramosi Rákóczi-barlangban, a Tapolcai Tavas-barlangban új barlangkutató felszereléseket próbáltak ki és fényképfelvételeket készítettek, majd 1973-tól ők voltak a Molnár János barlang első kutatói. Kutató munkájukat MKBT oklevelek és térképek dicsérik. Évente egyszer már az Adriához is eljutottak, persze eleinte csak hátizsákos módra, ABC felszereléssel. Részt vettek tengeri vadászversenyen, dunai távúszáson, 10, 30 és 50 órás non stop merülési kísérletekben. Részt vettek természetbarát búvár találkozókon Lengyelországban és szerveztek ilyet idehaza 1967-ben a tatai Fényes forrásoknál. A „lengyel kapcsolat” rendkívül hasznosnak bizonyult, mert később rengeteg gyári búvárfelszerelést sikerült „importálni”. A víz alatti fotózással, filmezéssel kísérleteztek, és abban is értek el sikereket, például 1972-ben az Amphorával közösen rendezett első országos könnyűbúvár fotópályázaton. 1968 őszétől 21 éven át rendeztek nagysikerű nyilvános téli műsoros esteket fotó-, film és diaporáma vetítésekkel, előadásokkal, élménybeszámolókkal. 1969-ben először vettek részt a CMAS oktatási szabványok honosításában, de a rendszert a Magyar Könnyűbúvár Szövetség mégsem vezette be, így azután csak klubszinten tartottak egy- és kétszallagos oktatásokat. Az 1970-es Tiszavölgyi nagy árvíznel a Delfines csapat négy héten át kiemelkedő munkát végzett, érdemeiket kormánykitüntetések jelezték. 1969-től bekapcsolódtak a versenysportba is, először versenybíróként, majd versenyzőként, sőt 1972-től a Delfin Kupa tájékoztatói versenyek rendezőjeként is. 1980-ig 30 első helyezés és 10 országos csúcs található az eredményeik között. Meg persze számtalan búvártúra,

Jég alá merülésen a lágymányosi Feneketlen tónál (1969)

Katonka Imre felderítő úton a tapolcai Patkó-szífonban. (1969)

táborozás, főleg idehaza és ritkábban az Adriánál. A szabadidősportba beletartoztak evezős- és síturák, valamint a szélvitorlázás is. 1977-ben részt vettek a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat Víz alatti Barlangkutató Szakbizottságának megalakításában és további munkájában. Azokban az időkben különböző ipari búvármunkák vállalásával tartották fenn a szakosztályt, az egyre növekvő létszámot, és persze az egyre bőségeesebb felszerelésparkot (autót, kompresszort, szivattyút, csónakot stb.) a túrázás-hoz, versenyezéshez, ipari munkákhoz. Mindez persze egyre

több munkát és gondot adott, egyre többen voltak, akik elsősorban a saját számításukat akarták megtalálni, és már nem a túrázás, kutatás, a búvárkodás élménye és kalandja lett a legfontosabb. Mindenesetre ez az első 15 év volt a Delfin legerősebb és legeredményesebb korszaka. Erről az időszakról legtöbbet Z.Vincze György: *Ahol a cápa jár* c. 1983-as kiadású könyvében és a szakosztály által 1980-ban kiadott *Delfin story* c. kiadványban lehet olvasni. Rengeteg nevet lehetne, kellene kiemelni, akik sokat tettek a sikeres fejlődés érdekében. Helyhiány miatt álljon itt csak e korszak vezetőinek neve: Roith György, Maróthy László, Násfay Béla, Szirtes György, a búvármunkák vezetője: Bori Béla, és a vezető edző: Kalmár Béla.

Az említett belső gondok és szemléletbeli ellentétek 1979-ben már olyan mértékűek lettek, hogy 1980 elején a teljes vezetőség lemondott, és a tagság mintegy felével egy másik szakosztályt akart létrehozni a kerületben, hogy elmentétektől mentes baráti társaságként a régi módon folytassa a búvárkodást. Az egyesületi vagyon megosztását azonban az ellentábor a kerületi sportvezetés segítségével megakadályozta. 1980 tavaszán így 19 búvár elhagyta az

Fotó: Máté-Ferenc

Az FTSK Delfin csapata 1970-ben a tiszai árvíznel

Búvárfotós összejövetel a Korall klubban (1982)

FTSK Delfin könnyűbúvár szakosztályát. Köztük volt a Delfin hét alapító tagja és négyen olyanok, akik ugyancsak 15 éve voltak már ott. A miérte ma már felesleges részletesebb választ adni – a könyvben, honlapokon, egyéb kiadványban olvasható magyarázatok egyike sem tartalmazza a maga teljességében az igazságot – a sebek behegtek. A kivált és közös munkával szerzett vagyonukból kisemmisztet búvárok olyan új szabadidősport klubot akartak létrehozni, amelyben a természet és a vízfelszín alatti világ szeretete, valamint a barátság és tisztesség a legfőbb összetartó erő. Az új klub 1980. június 17-én Budapest V. kerületében alakult meg *Korall Természetbarát Búvár Klub* néven.

A Delfin szakosztály vezetőjének 1980-ban Kollár K. Attilát választották meg, és a sokoldalú tevékenységet tovább folytatták. Kiadásra került a már említett *Delfin Story*. A versenysport folytatódott – hiszen a három legjobb versenyző: Bangó, Péterbence és Hirschberg a Delfinben maradt –, a tagság ismét növekedett, egyre nagyobb mennyiségű és bonyolultságú ipari munkákat végeztek, sőt tevékenységük később ipari alpinista munkákra is kiterjedt. Az egyik legérdekesebb búvármunkájuk az volt, amikor a hévízi forráskráter tisztítási munkáinál egy víz alatti házat készítették és üzemeltettek Maróthy László vezetésével. A Molnár János barlang kutatása ugyancsak a fénykorát élte Kalinovits Sándor vezetésével, de az esztramosi

Rákóczi barlang kutatása is folytatódott. A szakosztály és Kollár oroszlánrészt vállalt 1989-ben a hazánkban tartott X. Speleológiai Világkongresszus búvárprogramjának megrendezésében. Az anyagi helyzet javulása és az utazási lehetőségek bővülése következtében szervezett túráik a Földközi-tenger mellékének több országára és már a Vörös-tengerre is kiterjedtek. A 80-as évek vége, a 90-es eleje ismét változásokat hozott. Nemcsak az MBSZ-nél volt demokratikus rendszerváltozás, de a magyar búvárellet is rohamosan átalakult. Megjelentek a külföldi oktatási rendszerek, a

CMAS is végleg polgárjogot nyert, a búvár- oktatás, felszerelés kereskedelem, túraszervezés egyre inkább üzleti alapsra helyeződött, és a hagyományos szabadidősport klubrendszer egyre inkább visszaszorult. A búvármunkák és anyagi érdekek ugyancsak gyökeres rendszerváltozása, az FTSK-ból való kiszervezése hozta meg a Delfin második válságos időszakát és két részre szakadását, jelentős személyek távozását. A Delfin azonban mégsem szűnt meg, és 2000 után egyre inkább erőre kapott, a tevékenységét ismét inkább az oktatás, a túrázás és a klubélet értékei jellemzik. Így ünnepelhették meg 2005 júliusában, egy jó hangulatú gödi találkozónak 40 éves jubileumukat. 1980 után a Delfin vezetői voltak: Kovács György, Komáromi Kolos, Józsa Zoltán, Kollár K. Attila, és jelenleg Garamvölgyi Csaba. (www.buvarklub.hu)

1980 után a régi FTSK-s búvárellet régi szelleme jobbára a Korall TBK-ban élt tovább. Egyrészt mert saját felszerelésükön túl semmijük sem maradt, csak a gazdag tapasztalatuk és a szabadidősport, természetjárás jellegű búvárkodás szeretete, másrészt mert baráti közösségben így is jól érezték magukat. A 80-as években – részben sportkikérővel – emlékeztető táborozásokon és túrákon vettek részt hazai vizek és az Adria partján. Komolyabb felszerelést nem kívánó búvármunkákból (pl. stégépítés, felmérések, szarkvéleményezés) csak annyit végeztek, amennyi a klubfenntartás minimális rezsijéhez szükséges volt, és később közös vagyonként csak egy kompresszort és egy diavetítő felszerelést vettek. Az egyik legérdekesebb szakértői munkájuk a csillebérci kísérleti atomreaktor víz alatt tartott fűtőelemek fényképezéséről szólt. A víz alatti fotózás és filmezés régen is kedvelt foglalatosság volt, ma is itt működik az ország talán legszínvonalasabb búvárfotós "műhelye". A nemzetközi színvonalat elérő fotósaik közül például Násfay Béla 1995-ben a CMAS Búvárfotós Világkupán 5. helyezést, Gulyás Zsolt pedig 2000-ben a CMAS Búvárfotós Világbajnokságon ezüstérmet szerzett. De számos egyéb díj, könyv, naptár és publikáció őrzi a klub búvárfotósainak munkáját. 1984-ben emlékeztető, 6 fős klubtúrájuk volt az akkor még alig „felfedezett” Maldív-szigetekre, közülük hárman, két évvel később az ausztráliai

Fotó: Szirtesné K. Mária

Korall túrán 1984-ben a Maldív-szigeteken

40 éves a Delfin, jubileumi rendezvény Gödön (2005)

Nagy Korallgátat is bejárták. 1995-től klubtagjaik szinte minden évben a Vörös-tengeren a Ras Mohammed Nemzeti Parkban táboroztak, de megfordultak a Karib-tengertől Indonéziáig számos más helyen. A 90-es évek elejétől, elsősorban Roith György révén, jelentős szerepet játszottak a Magyar Búvár Szövetség megújulásában, vezetésében és a CMAS oktatási rendszer hazai bevezetésében.

tagja. De ez nem baj, vagy érdem, csak „történelmi” tény. A lényeg az, hogy e két társaság tevékenysége 40 éven át aktív, eredményes, emlékezetes és tanulságos része a magyar búvártörténelemnek.

*Kép és szöveg:
Násfay Béla*

Klubon belül is megindult a korszerű továbbképzés és az utánpótlás oktatása, 2000-től a Korall Búváriskola már elismert oktatási helyként működik. A Korall vezetői az elmúlt 25 év alatt Szirtes György, Roith György és Borbás Gyula voltak, jelenleg is Szirtes az elnök.

(www.korallbuvar.hu)

Az élet különös finto-ra, hogy ma a 40 éves Delfinben egyetlen olyan aktív búvár van, aki a szakosztálynak 1980 előtt is tagja volt, a Korallban 13 ilyen búvár működik, köztük az FTSK Budapest Víz alatti Kutatócsoport 5 alapító